

ЛИСТ РУДАРСКО - ТОПИОНИЧАРСКОГ БАСЕНА БОР

www.rtbbor.com

Број 2180 • Година LXI • Лист излази месечно • Петак, 18. јул 2008. • Примерак 25 динара

ISSN 1452-9025
9771452902006

КОЛЕКТИВ
НА САЈТУ

Објављен предквалификациони тендери за избор стратешког партнера за Басен

ТРАЖИ СЕ ОЗБИЉАН ИНВЕСТИТОР

Циљ процеса јесте да привуче стратешке инвеститоре који су у могућности да обезбеде производни и менаџмент know-how, улагање у технологију и заштиту животне средине, као и приступ локалним и извозним тржиштима. – Рок за достављање писма о заинтересованости најкасније до 30. септембра ове године. – М. Динкић: Стратешки партнери би имао обавезу да изгради нову топионицу, модернизује опрему и уложи у повећање ефикасности у предузећу. – Н. Ђирић: Наш услов, од кога нећемо одступити, биће да компаније које се пријаве имају сопствене руднике и топионице бакра, као и такве референце које ће гарантовати сигуран развој РТБ-а

РТБ. – Агенција за приватизацију Републике Србије, 11. јула, у лондонском „Фајненшел тајмсу“ и домаћим штампаним медијима, објавила је јавни позив за достављање писма о заинтересованости од странеrenomiranih производиоца и прерадивача бакра за стратешко партнерство у вези са приватизацијом РТБ Бор Групе. Циљ процеса, како се наводи у позиву, јесте да привуче стратешке инве-

ститоре који су у могућности да обезбеде производни и менаџмент know-how, улагање у технологију и заштиту животне средине, као и приступ локалним и извозним тржиштима. РТБ Бор (предузеће) је интегрисани комплекс за вађење и прераду/топљење руде бакра, који важи за једног од најзначајнијих производиоца бакра и обојених метала у централној и источној Европи и чија

активна производња датира још од 1903. године.

Предузеће се налази у источној Србији и састоји се из три основне целине: Рудници бакра РТБ – Велики Кривељ површински коп, Јама подземни рудник, Борска река подземно лежиште и постројења за флотацију, Рудници бакра Мајданпек (РБМ) – Мајданпек површински коп, Чока Марин рудно лежиште и постројења за флотацију и Топионица и рафинација (ТИР) – Топионица, Електролиза, Фабрика сумпорне киселине, Енергана, Транспорт, Ливница, Каменолом и Фабрика бакарне жеље, укључујући постројење синтер-металургије. Предузеће укључује следећа правна лица: РТБ Бор група д.о.о. у реструктурирању (РТБ), РТБ Бор група- Рудници бакра Бор д.о.о. у реструктурирању (РББ), РТБ Бор група – Рудник бакра Мајданпек д.о.о. у реструктурирању (РБМ) и РТБ Бор група – Топионица и рафинација д.о.о. у реструктурирању (ТИР).

Путем овог јавног позива Агенција позива све заинтересоване стратешке инвеститоре (учеснике) да доставе писмо о заинтересованости најкасније до 30. септембра ове године. У циљу омогућавања прикупљања информација о предузеће, учесници

се позивају да посете собе са подацима, посете предузеће и одрже састанке са менаџментом. Собе са подацима ће бити отворене од 1. августа до 26. септембра на локацијама РТБ-а у Бору и Мајданпеку. Право на учешће у посети собама са подацима имају учесници који испуњавају услове и доставе адекватну документацију којом то потврђују – да се баве производњом и/или прерадом бакра, и да су у претходној пословној години остварили производњу бакра у концентрату већу од 80.000 тона, и/или катодног бакра већу од 100.000 тона.

Агенција је изабрала UniCredit Markets & Investment Banking, Deloitte I Harrisons Solicitors, као саветника у овом поступку приватизације, коме се и доставља писмо о заинтересованости и захтев за учешће у собама са подацима – истиче се у јавном позиву.

Промена стратегије продаје

-После два неуспешла тендера за продају РТБ-а мења се модел његове приватизације. Намера је да се овим прелиминарним тендером сузии листа потенцијалних кандидата који су заинтересовани за стратешко партнерство у РТБ-у. Стра-

Наставак на страни 2

Кривељска флотација овог месеца завршава радове на трећој секцији

Августа
са три
линије

Страна 4

Куповина рударске опреме за потребе Басена узбуркала јавност

Зашто “трабант”
кад може
“мерцедес”

У трећи круг приватизације
РТБ улази са 4.486 радника на
„линији бакра“

И запослени
су капитал

Страна 3

Страна 6

Објављен претквалификациони тендери за избор стратешког партнера за Басен

ТРАЖИ СЕ ОЗБИЉАН ИНВЕСТИТОР

Циљ процеса јесте да привуче стратешке инвеститоре који су у могућности да обезбеде производни и менаџмент know-how, улагање у технологију и заштиту животне средине, као и приступ локалним и извозним тржиштима. – Рок за достављање писма о заинтересованости најкасније до 30. септембра ове године. - М. Динкић: Стратешки партнери би имао обавезу да изгради нову топионицу, модернизује опрему и уложи у повећање ефикасности у предузећу. – Н. Ђирић: Наш услов, од кога нећемо одступити, биће да компаније које се пријаве имају сопствене руднике и топионице бакра, као и такве референце које ће гарантовати сигуран развој РТБ-а

Наставак са стране 1

тешки партнери би имао обавезу да изгради нову топионицу, модернизује опрему и инвестира у повећање ефикасности у предузећу. Он не би морао да плаћа дуг РТБ-а према држави, јер би државни дугови били претворени у власнички улог, али би исплатио комерцијалне дугове. На тај начин бисмо дошли до партнера који би се, пре свега, концентрисао на нове инвестиције. Постоји могућност, и то је оно о чему размишљамо, да уколико најемо неког великог стратешког инвеститора, не идемо у продају РТБ-а, већ у заједничко улагање, као у случају крагујевачке Заставе. Фирме са којима је раскинут уговор о куповини РТБ-а неће бити третирани као озбиљни партнери – рекао је Млађан Динкић, министар економије и регионалног развоја, најављујући расписивање претквалификационог тендера за комбинат бакра.

Интересовање

-Потпуно сам сигуран да ће модел стратешког партнерства, уместо продаје имовине, бити прохватљивији за будућег инвеститора, и да ће дати резултате. Очекујем да ће наша компанија добити респектабилног партнера.. Прошлог месеца код нас су боравили представници фирм из Русије и Грчке који су заинтересовани за стратешко партнерство са Басеном. Списак оних који желе да сарађују са нама је све дужи, тако да и наредних недеља очекујемо нове посете – каже Мидраг Цонић, в. д. генералног директора РТБ-а.

Његов заменик Небојша Ђирић казао је да је овај прелиминарни замишљен тако да олакша читаву процедуру кад се распише прави тендери, и да се омогући великом рудар-

ским компанијама да дођу у Бор и упознају се са његовим потенцијалима. Тек након тога, у септембру, када ћемо имати јасне критеријуме ко може да се јави, биће расписан обавезујући тендери за избор стратешког партнера за РТБ. Затим ће Влада Србије, након што саслуша њихове предлоге, а у зависности од атрактивности пријављених кандидата, дефинисати и донети коначну одлуку о стратегији приватизације борске фирме. Према његовим речима, процена је да ће у року од пет година РТБ имати производњу и прераду бакра приближно као и крајем 80-их година.

- Наше мишљење је да би то требало да буде модел заједничког улагања, где би будући стратешки партнери регулисао комерцијалне обавезе према повериоцима, а држава би путем конверзије потраживања скоро све или већи део државних обавеза РТБ-а претворила у капитал. Тај нови партнери би био у обавези да инвестира 200 до 300 милиона долара, док би држава остала мањински власник од 20 до 30 одсто власништва у наредних пет до десет година, како би могла да контролише ниво и висину улагања. Руководили смо се двема чињеницама – да смо имали два неуспешна тендера за продају имовине РТБ-а и да је он можда превише компликован и специфичан случај да би

Очекује се партнери који би се концентрисао на инвестиције, пре свега, у нову топионицу

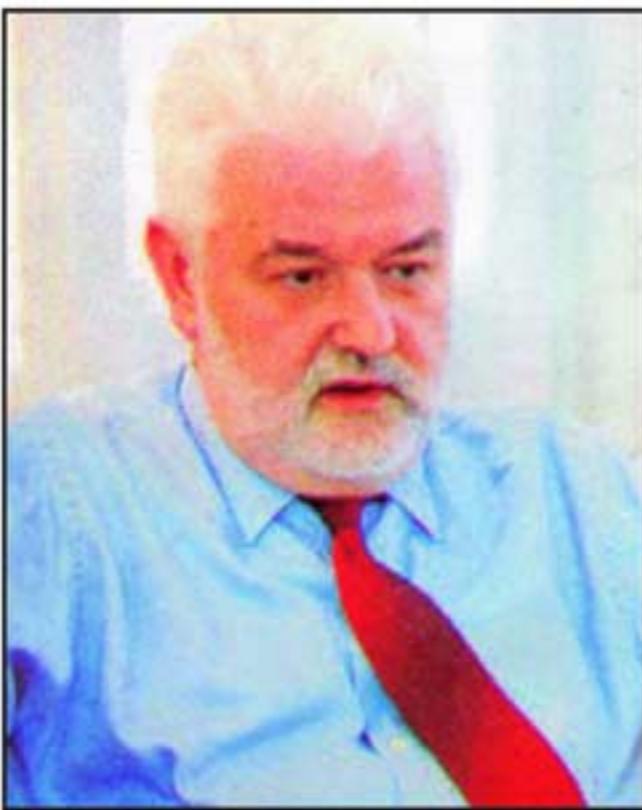
био решен тендеском продајом имовине. Наш услов, од кога нећемо одступити, биће да компаније које се пријаве имају сопствене руднике и топионице црвеног метала, као и такве референце које ће гарантовати сигуран развој највећег српског производњача бакра и племенитих метала – истакао је Ђирић.

Небојша Ђирић сматра да су прецизираним условима у тендери “у самом старту” елиминисали мале играче, и упутили позив за првих 20 највећих светских рударско-геолошких компанија”.

Ј. Станојевић

Србија добила нову Владу

Мирко Цветковић премијер

БЕОГРАД. – Народна скупштина Србије изабрала је 7. јула нову владу на чијем челу је премијер Мирко Цветковић (ДС). Он је у свом експозеу пред посланицима, као главне циљеве ове владе, истакао определење за европску будућност Србије, неприхватање независности Косова и Метохије, неопходност јачања економије, повећање запослености и раст инвестиција, јачање социјалне одговорности владе, поштовање борбе против криминала и корупције и поштовање међународног права. За владу је гласало 127 посланика владајуће коалиције, против је било 27, а није гласало десет од укупно присутна 164 посланика.

Влада броји 27 људи – 24 ресорна и једног министра без портфела, заменика и три потпредседника. Ивица Дачић (СПС) је заменик председника и министар полиције, Млађан Динкић (Г17), потпредседник и министар економије, Божидар Ђелић (ДС), потпредседник и министар за науку и

развој, и Јован Кркобабић (ПУПС), потпредседник. Кабинет чине и министри Драган шутановац (ДС) (одбрана), Вук Јеремић (ДС) (спољни

послови), Снежана Маловић (ДС) (правда), Дијана Драгутиновић (ДС) (финансије), Милан Марковић (ДС) (државна управа и локална самоуправа), Петар Шкундрић (СПС) (рударство и енергетика), Томица Милосављевић (Г17) (здравље), Милутин Мркоњић (СПС) (инфраструктура), Оливер Дулић (ДС) (екологија и просторно планирање), Жарко Обрадовић (СПС) (просвета), Јасна Матић (Г17) (телекомуникације), Верица Калановић (Г17) (НИП), Слободан Милосављевић (ДС) (трговина), Саша Драгин (ДС) (пољопривреда), Расим Јајић (СДП) (рад и социјална политика), Горан Богдановић (ДС) (КИМ), Снежана Самарџић Марковић (Г17) (омладина и спорт), Срђан Срећковић (СПО) (дијаспора), Небојша Брадић (Г17) (култура), Богдан Ђорђевић (ДС) (вера), Светозар Чиплић (ДС) (људска и мањинска права) и Сулејман Угљанин (СДА) министар без портфела.

Ј. С.

У трећи круг приватизације РТБ улази са 4.486 радника на „линији бакра“

И запослени су капитал

Од потенцијала у коме су скоро трећина КВ радници, 29 одсто средњошколци, а девет одсто високошколци, магистри и доктори наука, може се дosta очекива-ти ако се у њега, као и у руду, уложи и ако се адекватно организује и покрене. – Најава нових технологија и велики број запослених у одржавању (34%) и администрацији (20,7%) намеће обимнији циклус обуке и преквалификације која би их довела до потребних и искористивих знања

У приоритетним областима усавршавање је већ почело

РТБ. - Пошто ће нови, други концепт приватизације практично бити дефинисан током комуникације са заинтересованим странама за стратешко партнерство са РТБ-ом, у кадровском сектору Басена очекују другачији приступ радној снази. У претходном концепту, када је продавана имовина, радна снага је – по процени Драгана Ранђеловића, заменика директора за кадрове и информисање – третирана као социјална категорија, као трошак који треба решити, па онда приододати уз рудничка права. Као ресурси су третирани руда, опрема, имовина, а сада се очекује да се ресурсом сматрају и запослени, односно њихова употребљивост. У том случају је веома значајно каква је структура радне снаге, каква су њена искуства, знања, умења и може ли да одговори инвестиционим циклусима.

- Питање је, запарово, са којим потенцијалом се улази у трећи круг и, да бисмо ажурирали собу са подацима, ми смо прикупили и податке о радиој снази. По њима, у нови круг улазимо са 4.486 радника на линији бакра – каже Ранђеловић. - У Рудничима бакра Бор је 1.693, у РБМ-у 991, у ТИР-у 1.721, а у Матичном предузећу 81 запослен. Највећу групу, од 1.413, чине квалификовани радници, што је 31,50 одсто или скоро трећина укупног броја. Двадесет девет процената су радници средње спреме, 8,74 одсто високошколци техничког и осталих усмерења, који са магистрима и докторима чине девет одсто, што представља значајан кадровски потенцијал. Он може да да знатне ефekte уколико буде адекватно организован и покренут, односно уколико му се обезбеди опрема, нове технологије и инвестициона средства.

Унутар ове структуре има, међутим, неких чињеница које захтевају даље активности. Чисто производних радника је 45 одсто, док је у

куће, да би се одређена знања која се недовољно користе обновила, допунила, активирала. Јер, ако неког радника који одражава машине обучимо да буде и руковалац, онда је он двоструко употребљив, односно мултивалификован. Такође, запослен у администрацији који је заборавио техничка знања, може да их обнови и продуктивно искористи. Чак и код производних радника је неопходна обнова знања кад дође нова технологија.

Уз овај проблем, по Ранђеловићу, треба решавати и структуру по занимањима. Доминантне групе су машинска и електрострука. Рецимо, 26 одсто радника је у машинској струци (свих нивоа), а 11 посто у електроструци, а све то је због великог броја људи у одржавању. Решење је да се ти радници полако доквалификују, „доуче“ да сервисирају нову опрему и технологије, као и да раде неке производне послове. Иначе, у рударској струци је 17 одсто радника, 9,27 у металуршији, у хемијској 2,32 итд. Са свим је разумљиво зашто су у Басену доминантне техничке струке, док друштвене – економска, правна и остale – заступљене са једва 10 одсто. У РТБ-у је сада мањи број људи без струке, пошто је знатан број њих отишао по последњем социјалном програму. Тај проценат сада је испод 20, што значи да је „порасла“ стручност, тј. квалификованост радне снаге, мада њена унутрашња структура, занимања, тражи преукомпоновање и преусмеравање.

Неке нивои обуке су већ започети, али су, због недостатака средстава, одабрана само приоритетна подручја као што су безбедност на раду, заштита средине, нова опрема. Међутим, пред запосленима у Басену је, према процени Ранђеловића, значајан циклус обуке и преквалификације да би се постојећа радна санга довела до потребних и искористивих знања.

- Она је потенцијални капитал који захтева, као и руда, инвестиције да би била искоришћена – сматра први кадровик Басена. - Зато очекујем да ће радна снага овога пута бити посматрана не само као социјална категорија (трошкови, плате и сл.) него и као кључни капитал који треба активирати на прави начин. И док се синдикат бори за социјални статус, што му је и задатак, ми се морамо пострудити да ту радну снагу доведемо до виших нивоа знања јер негде се и само зато што има одговарајуће радне снаге. А, испада да се боримо за рудник само зато што има руде. Паније само зато. Имамо и људе који знају то да раде. Њихово довођење са стране било би веома скupo. То што је град „под димњаком“ проблем је са становишта екологије, али предност са становишта економије. Јер, радници су ту, не плаћаш ништа, не градиш станове, не правиш колонију, не до-влачиш воду, имаш образовну, здравствену и сву осталу инфраструктуру... Не верујем да проблем екологије анулира све остале предности.

Љ. Алексић

На четвртом ванредном заседању Скупштине Србије

Пројекат регионалног развоја Бора

БЕОГРАД. – Председник Народне скупштине Србије Славица Ђукић Дејановић сазвала је четврто ванредно заседање парламента за 16. јул, на коме ће прве две тачке дневног реда бити предлог резолуције о континуитету државне политике према Косову и Метохији и потврђивање Споразума о стабилизацији и придрживању. Осим тога, разматраће се и предлози закона о потврђивању Споразума о зајму (пројекат реформе пољопривреде у транзицији) између Србије и Европске банке за обнову и развој, Споразум о донацији из Глобалног фонда за заштиту животне средине, као и Споразум о финансирању пројекта регионалног развоја Бора између Србије и Међународног удружења за развој. На дневном реду ће се наћи, такође, и Споразум о зајму (пројекат регионалног развоја Бора) између Србије и Европске банке за обнову и развој и финансијски уговор између Србије и Европске инвестиционе банке (за пројекат клиничких центара).

J. С.

Куповина рударске опреме за потребе Басена узбуркала јавност

Зашто "трабант" кад може "мерцедес"

С. Митровић: Одлука РТБ-а да се купе камиони "комацу" је потпуно исправна и економски најповољнија понуда. – Комисија имала у виду све критеријуме – квалитет опреме, рок испоруке, начин плаћања и цену. – Басен ће тужити суду лист "Press" због штете нанете објављивањем члanca

Куповина рударске опреме је озбиљан процес и велика стратешка одлука

РТБ. – Након објављивања позива, пријавило се више компанија и комисија је имала задатак да изабере најповољнију понуду,

пује опрема, посебно велика рударска, то је озбиљан процес и стратешка одлука која се доноси не стално већ једном у десет година, а ми једном у 30, када је реч о багерима. Значи, постоје основни критеријуми по којима се одлучује која се опрема бира у рударству. То је, пре свега, квалитет опреме, што подразумева реномираног производијача који то гарантује. А, квалитет опреме значи високу поузданост у раду, што се регулише купопродајним уговором. Ако је нека опреме квалитетна, производијач мора да гарантује да у првој години камион мора да ради 90 одсто времена, у другој 85, и у трећој 80 посто. То је светски стандард који дају компаније – производијачи квалитетне рударске опреме. Нисам сигуран да би са ове листе сви то могли да гарантују, неки чак и

што никако не мора да значи да је то она најефтиња. Они који спекулишу таквим подацима су људи који нису у материји или то чине тенденциозно из неких само њима знатних разлога. Када се ку-

не би. Следећи критеријум је био рок испоруке, што је у овом случају, такође, било врло важно због хитности набавке, а трећи начин плаћања. И, на крају цена зато што је куповна цена опреме само један елемент у трошковима њеног коришћења. Много је битно ако је она поуздана и квалитетна у трошковима, продуктивности. Имајући све ове критеријуме у виду, одлука РТБ-а да се купе камиони "комацу" је потпуно исправна и економски најповољнија понуда - рекао је др Стојан Митровић, руководилац Сектора за развој у РТБ-у.

Повод за ово обраћање јавности, 15. јула, био је чланак о куповини камиона у Басену објављен 10. јула у дневном листу Press, а који је једино пренела ТВ Бор, наглашавајући да он то чини

Стојан Митровић

тних људи за ову проблематику. Најпре је подсетио да је РТБ расписао јавни позив за куповину

Светски стандарди

-Знају се стандарди за производијаче дампера, као што се знају и за аутомобиле – да је "мерцедес", BMW, "вартбург" најквалитетнији. Сви они имају четири точка, волан, шоферијајбне, али "мерцедес" кошта 50.000 евра, а "кец" 4.500 евра. Светски стандарди у квалитету рударске опреме, када је реч о камионима, су познати - "категорилар", "јунитрг", "холпак", "комацу", "Белаз" и "комацу" – то није упоредиво A, "белаз" је био присутан само интерно на источном тржишту, иначе, њега, практично, нема на другим тржиштима, тако да је ова одлука која је донешена потпуно исправна. Иначе, крајње је чудно да иста врста камиона, у овом случају "белаз" из Белорусије, дакле, од истог производијача, буде понуђена за различиту цену од 123.252 евра по камиону. Ако неко жели да анализира цену ових камиона купљених у РТБ-у, прави начин да то уради јесте тако што ће прикупити информације о њиховим ценама како се продају у свету и онда, уколико има разлике између светских и оних по којима су купљени камиони у РТБ-у, а разлика постоји због транспорта, царина, осигурања, и зна се колика је, онда можемо да разговарамо о томе да ли су ту биле неке мућке, како кажу ови у Pressu, или не. Народски речено, ако неко може да купи "мерцедес", зашто би купио "трабанта". Можемо да разумејмо неке понуђаче да су нездовољни одлуком комисије, али то не даје никоме право да даје погрешне изјаве за јавност и тако произведе погрешне закључке, чак и неке штетне последице за РТБ и ову нашу средину – рекао је Митровић.

управо због чињенице да је на тој дужности и један од компетен-

рударске опреме, и то шест камиона (носивости веће од 130 тона) и по два булдозера и грејдер, ради прикупљања што већ броја понуда, како би се од њих изабрала најповољнија под понуђеним условима, што је и учињено. Басен не подлеже Закону о јавним набавкама и уопште није морао да расписује јавни позив, већ је то могао да уради директном нагодбом са испоручиоцем опреме као што је некада купована опрема у комбинату бакра. Примера ради, тако су купљена десет камиона "маратон" који су за кратко време завршили врло неславно, као стари гвожђе. Зато и сматрамо да ова прича не заслужује такав значај за ширу јавност, али да зарад информисаности јавности, ипак, дајемо овај коментар – подвукao је Митровић и најавио да ће РТБ тужити суду Pres за нанету штету објављивањем тог члanca.

J. Станојевић

На јавном позиву су учествовале следеће компаније:

Firma ponuđač	Zemlja proizvođač	Tip kamiona	Nosivost ,mt	Rok isporuke	Cena, Evra
MEGA	Meksiko - USD	UNITRIG	136	IV kvartal 2008.god.	1 270 482 F-co Meksiko
PREMAR SERVICES	Belorusija	BELAZ	130	60 dana	843 252 CIP Bor
KUMEKS	Belorusija	BELAZ	130	60 dana	720 000 CIP Bor
TEKNOX	Amerika	CATTERPILAR	136	II polovina 2010.god.	DDU Bor
TEIKOM	Amerika	KOMATSU	149	60 dana	1 053 750 CIP Bor

CIP Бор – комплетно све плаћено до Бора (транспорт, царина, осигурање)

DDU Бор – није плаћена само царина

Франко – где се преузима (нпр. Мексико) плус сви трошкови

Годишњица погона за прераду топионичке шљаке

Оправдана улагања

Од трећег јуна прошле до трећег ове дао је око 2.500 тона бакра. – Купљена чељусна дробилица за примарно уситњавање крупних комада шљаке и постављен цевовод у окну дужине 500 м за одводњавање Јаме. – Некадашња кантине преуређује се у управну зграду, а завршена и станица за један од два мања компресора који се очекују септембра

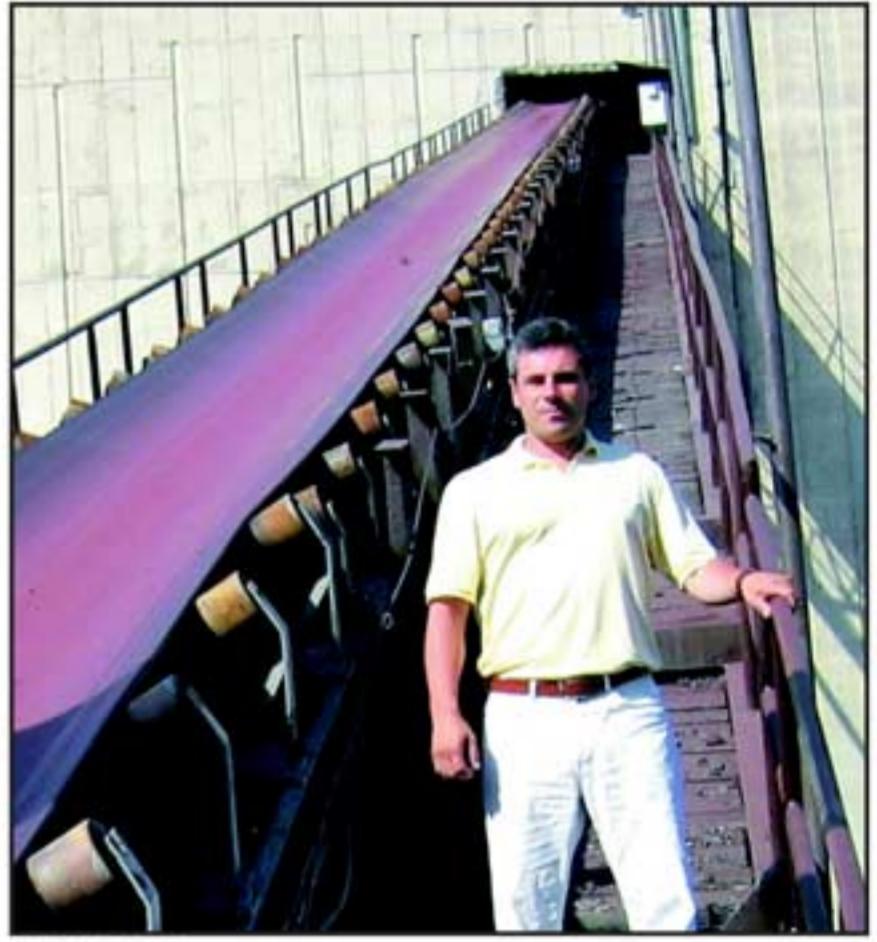

Овде је деценијама одлагана да би добро дошла у тешким временима

РББ. – У светлу продаје (49%) које је основано са циљем НИС-а „Гаспромењефту“ медији да нафташи његовим посредству ових дана ваксли причу о ством наплате старе дугове од

лиона долара који су тада, а и сада, тако неопходни РТБ-у за опрему. То ни дана-нас није учињено, а Одбор РТБ-а је још 26. јула 2006. затражио ликвидацију ЈУБОС-а. Међутим, одговор није стигао, па су та чињеница и потенцијал шљаке од 60.000 тона бакра, 10 тона сребра и тона злата, послужили као основа спекулацијама да будући купац може добити НИС само од паре добијених прерадом борске шљаке.

И док будућем стратешком партнери и држави остаје да одлуче шта ће са ЈУБОС-ом, РТБ се, користећи експлоатационе права, одавно, а

Небојша Виденовић поред накнадно изграђене траке за шљаку

крупним комадима шљаке. Радници су их ручно уклањали са решетке при чему је долазило до мањих повреда од оштрих ивица. Повећајемо и производњу (пошто је у тим комадима и већи саџај бакра). Успели смо да поставимо и челични цевовод у окну дужине 500 м (пречник 200 мм) који сада само треба да се повеже са пумпном станицом на коти -100, чиме ће се доста олакшати одводњавање дела Јаме према Извозном окну који је, такође, у саставу овог погона. А, више пута смо се увереили да је крајње опасно држати овакав систем само са једним цевоводом у окну.

Шљака даје, ал' упола

-Тачно је да у шљаци има 60-ак хиљада тона бакра, али његово искоришћење у флотацији је једва 40 одсто – упозорава директор РББ-а Драган Бојовић. - Имамо неке показатеље да оно може да иде до 55 одсто што би дефинитивно било исплативо, али, реално, искоришћење веће од 50 одсто овде тешко да је могуће. Отуда се, ни са таквим, идеалним искоришћењем, не може говорити о 60.000, већ о 30.000 тона бакра, па сразмерно томе и новцу од њега.

Бојовић подсећа да је прерада шљаке у флотацији далеко скупља него прерада руде. Трошак се више него дупло гвожђа по тони (веома је тврда и абразивна) и скоро дупло више струје (много теже се меље). Уз то, од шљаке се прави, како га топионичари зову, „јалов“ концентрат без сумпора који се иначе током процеса пали и сам топи руду, па зато овај концентрат мора да се меша са другима. У оскудици и домаћих и увозних, он ипак добро дође Топионици, а висока цена бакра омогућава исплатив рад и са искоришћењем од 40%.

А, РББ се упутио у прераду шљаке по престанку експлоатације рудних тела Тилва рош и П2А, након ланьске несреће, да би надокандио 350 тона бакра колико је давао из Јаме (300) и шљаке (50). Сад је то већ окренуто, па се производи 200 до 250 тона из шљаке (прерадом преко 80.000 тона у борској флотацији), што, са јамских 100, опет даје 350 тона. Са оним што стиже из Кривеља, РББ се стабилизовала на 1.100 тона месечно.

нечему што „живи“ само на папиру. Реч је о ЈУБОС-у, заједничком предузећу НИС-а (51%) и РТБ-а

Басена, али и обезбеде дугорочну снабдевачку позицију у њему. Били су обавезни да уложе 20 ми-

нарочито после прошлогодишње несреће у Јами, „ухватио“ за ову техногену сировину, не би ли надокандио оно што је тамо блокирано прдором воде и муља. Трећег јуна тај погон је навршио годину дана рада током које је дао око 2.500 тона бакра и, према оцени управника **Небојше Виденовића**, оправдао оно што је досад уложено. План откопавања и прераде између 80 и 90 хиљада тона шљаке оствариван је из месеца у месец, па је тако било и у јуну, што је 200 до 230 тона бакра у концентрату. Упоредо се улагају да би се у РББ-у коначно уоквириси и овај погон.

-Пошто нисмо имали примарно уситњавање шљаке, осим булдожером на одлагалишту, купили смо веома повољно („на кило“) половину чељусну дробилицу, препарирали је у ФОД-у и управо јој подижемо темељ – каже Виденовић. – Уградићемо је изнад прихватног бункера и за месец-два елиминисати све проблеме са

Овај посао ускоро преузима дробилица

Шљака као шмиргла

-Већ смо добили дозволу (пошто је реч о отпаду) да ову нашу шљаку, грапулације 1,5 до 3 mm, испоручујемо једном приватнику из Ниша за пескарење (према нашим сазнанима Паичевачког моста). То ће нам отворити врата за испоруку знатних количина по веома повољној ценама, пошто се показала као абразивна и много боља од кварциног песка - рекао нам је Виденовић.

У току је и потпуна реконструкција некадашње кантине у управну зграду погона, као и замена централног компресора (на Јами) који троши много струје. Два мања, од којих ће један бити овде на Извозном окну, отплатиће се за годину, само кроз уштеду струје. Станица је готова и најкасније крајем септембра у њој се очекује компресор од 200 киловата, капацитета 36 кубних метара компримованог ваздуха, пристисака 7-8 бари, чиме ће се потпуно решити ова потреба Јаме.

Љ. Алексић

Због екологије и мањка сировина Топионица од почетка године стајала 53 дана

Застоји однели два месеца

Сумпорна није радила и дуже, али подбачаји у (опрезно скројеним) полугодишњим плановима Топионице и Електролизе, срећом, нису сразмерни оволовиком изгубљеном времену. – Топионица у јуну подбацила око 500, а Електролиза 1.096 тона бакра. - И Сумпорна дала упала мање све траженије киселине (4.223 тоне), чија је добра цена прилика да се надокнади драстичан пад цене прераде увозних концентрата

Што виши степен прераде то боље по предузеће - детаљ из погона динамо жице

ТИР. -Топионица је у јуну требају да произведе 3.266 тоне, а дала је 2.767, што је око 500 тона анодног бакра мање или 84,72 посто од плана. То није само последица бројних тешкоћа у њеном раду, већ и недостатка сировина. Од почетка месеца стигло је 847 тона метала мање, а од

го разлога, а добрым делом и због екологије.

Пошто производња сумпорне киселине прати рад Топионице (па тако и њене застоје, и то сваки од њих два дана дуже), јуна је дато свега 4.223 тоне. То није ни половина од планираних 9.000 тона, а Фабрика би требало да даје и до 12.000. Једино добро је што залиха киселине уопште нема јер је потражња за њом све већа. Траже је чак из Турске, Аустрије... Њена добра цена, према оцени директора, прилика је да се надокнади драстичан пад цене прераде увозних концентрата, што се у свету већ и чини. Лековски износи и сазнања да, због неких проблема у Чилеу, на светском тржишту недостаје скоро милион тона концентрата, док потражња бакра, односно захтеви за његовом применом нису пали, упркос причама још од пре неколико деценију да ће га заменити неки други материјали (као код оптичких каблова). И док је пре извесног времена прерађивано 12 милиона тона бакра, данас је његова прерада дошла на 17 милиона тона. Из концентрата се добија 12-13 милиона тона, а све остало је секундарни и бакар добијен лужењем.

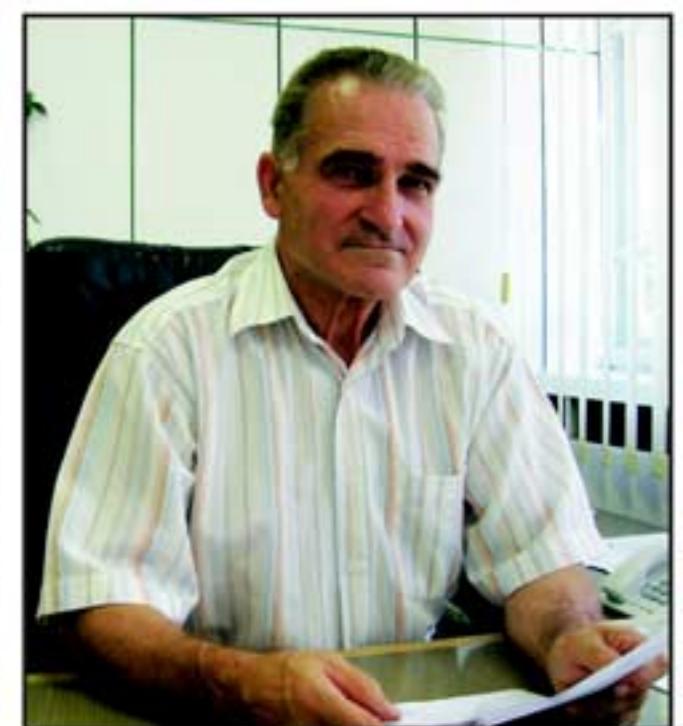
-Ипак, постоји могућност да се у другој и трећој повећа производња јер је ових дана солидан прилив увозних концентрата – каже Лековски. - Ако се вратимо на 280 ћелија, онда ћемо вероватно опет изаћи на преко 2.000 тона катодног бакра, али опет нећемо моћи да оставимо план. Јер, 1.300 тона мобилисаног бакра у Електролизи не обезбеђује већу производњу.

тога су се 652 тоне очекивале из увоза. Од басенских рудника само је „В. Кривељ“ имао 16,28 одсто преко пла-на, за разлику од погона за прераду шљаке и Јаме. Чак је и Рудник бакра Мајданпек, који је обично „на плану“, јуна подбацио за 43 тоне метала. Тако је прерађено 12.450 тона влажног концентрата, што је далеко испод 20.000 тона капацитета линије.

Електролиза је направила још већи подбачај пошто је дала 1.096 тона катода мање од планираних. Уместо 3.244 тоне произвела је 2.148, што је остварење од 66 одсто. То је, према речима **Блажа Лековског**, директора ТИР-а, последица њеног неравномерног пуњења, прањења и застоја Топионице од осам дана услед недовољно сировина. Застој је искоришћен за интервенције на котлу, на линији топљења уопште, и за чишћење гасовода у Фабрици сумпорне киселине. А, све то, опет, последица је „крени-стани“ рада из мно-

гостира. Обично се обезбеди 10 до 12 хиљада тона, а и кад би било 20.000, са оволовиком застојима из еколошких разлога питање је да ли би се то постигло. - Ако до краја године не добијемо стратешког партнера, каже директор, овогодишња искуства говоре да би на старту наредне требало боље да планирамо потребне количине. Јер, без додатних осам до десет хиљада тона месечно, и наших десет хиљада, не може се добро ради-ти. За онолико колико наше рударство буде повећавало производњу за толико треба, из месеца у месец, смањивати увоз. Самим тим поправиће се ситуација у потрошњи норматива, па и финансијска. „Стани-крени“ је најгори начин рада за Топионицу пошто она и кад стане троши угља за одржавање температуре агрегата. А, угљ је поскупео на 140 евра по тони, нафта је већ 140 долара барел и без обзира што цена бакра иде према 9.000 долара, она неће моћи да нас финансијски обрадује.

Фабрика бакарне жице је у јуну произвела скоро 700 тоне и са шестомесечним учинком од 4.726 тона скоро „изашла“ на годишњи план који је

Блажо Лековски

коће, има план од 5.000 тона за целу годину, али је од почетка остварила тек 923 тоне и њено приближавање плану зависиће од тога како ће ради-ти потрошачи бакарних блокова и трупаца (ФОМ, ФБЦ, Севојно). Агрегати Ливнице су спремни, али су и овде сировине камен спотицања, а излазак на светско тржиште са 100 до 200 тона свакако није реалан.

У шта се улаже

ТИР тренутно улаже у погон Златаре како би другој и, можда, последњој овогодишњој кампањи (која се очекује за два месеца) излизни гасови и прашина били у дозвољним границама. Већ су уочљиви и резултати на смањењу губитака пијаће воде (кроз дотрајале инсталације) чија је „потрошња“ била на нивоу индустријске! Потрошња пијаће воде јавља се као проблем и у ФБЖ, а ради се на томе и да се она обезбеди кривељском каменолому где се сада довози цистернама.

-Покушавамо да решавамо и питања сигуности опреме за све погоне и договорили смо да у Преради метала санирамо хладњак (на воду) без обзира што ће ускоро можда доћи до њене приватизације. У Фабрици сумпорне киселине разрешава се питање загрејача ваздуха који је веома битан за њен рад, а услед честих застоја постоји опасност да једног дана не можемо да стартујемо – истиче Лековски.

5.000 тона. Међутим, пошто лане није дато ни тих пет хиљада, јасно је да је и њен план опрезно скројен.

-Ипак, мање је важно колики је план од тога да ли ће се наставити оваквом динамиком производње и до краја године приближити до, рецимо, 9.000 тона – упозорава Лековски. -То би било добро и за читав ТИР. Јер, део те бакарне жице се прерађује у

динамо жицу и за шест месеци, што домаћим, што страним купцима отишли су 474 тоне. Њена потражња је дosta повећана, квалитет је одличан и треба да очувамо тржиште, а то можемо само - производњом.

Ливница је у јуну дала 117 тоне, максимум месинга и нешто бронзе, док линија бакра није радила. Она, та-

Прерада метала је погон који је дosta повећао производњу тела за во-домере. Потражња је порасла и прошлог месеца произведене су око 23 тоне. Гледано цифарски, у односу на друге погоне, то је мало, али треба имати у виду да земунска ИНСА борске полупроизводе утрећује у своје артикле и поново пласира по свим државама екс Југославије. Фабрика соли метала је једно време имала по-раст потрошње сребро-јодида за израду противградних ракета, али је до-ласком сунчаних дана тражња нешто мања. ТИР припрема и доку-ментацију за нови покушај продаје ових мањих фабрика, изузев Фабрике кисеоника, која ће се задржати још мало како би се будућем ста-тешком партнери омогућило учешће у њеној, као и куповини Кречане и Белоречког пешчара. Као власник Борског језера прати и напредовање траве у њему и договорено је, пошто је још далеко испод површине воде, да се до августа не уклања, изузев око плаже. Језеро је, иначе, на метар и по испод прелива и прекинуто је препум-павање воде из Бељевинске реке пошто је њен водостај опао. Тако се пад нивоа (а он иде 1,5 цм дневно) може спречити само смањеном по-трошњем.

Љ. Алексин

Тренинг за новинаре о слободном приступу информацијама

Ваше је право да знate све

Р. Шабић: Време је да они који седе у власти схвате да је реч о праву јавности које не сме зависити ни од чије добре воље, већ је зајемчено Уставом и Законом. – **А. Рокнић:** што је моћ којом одређено министарство располаже већа, то је количина информација коју новинари добијају мања. – **М. Јанковић:** Ако знаете да су се у мају додогодила 23 инцидента везана за медије, запитате се какав ниво информисаности грађани Србије добијају

Порука новинарима од више користе ово право како би боље писали и сви боље живели

БОР. – Када држава одлучи да донесе Закон о слободном приступу информацијама, онда је реч о потпуно изменjenom односу власти и јавности. На тај начин она показује да разуме да у демократском друштву полагање рачуна јавности није никакво чудо већ најнормалнија могућа ствар и због тога установљава ваше право да знаете, практично, све шта власт ради. Кад кажем ваше право мислим на свакога, али на вас новинаре, пре свега, јер живимо у 21. веку па су медији најлегитимнији представници јавности. Свака информација која је настала о или у вези рада органа власти је доступна јавности. Само онда када је у конкуренцији неки други интерес који је, такође, предвиђен законом и њиме заштићен, може се оценити да је тај интерес претежан и ограничити то ваше право. Али, само по законом утврђеној процедуре, не багателисанијем, игнорирањем захтева или одбијањем без обзложења, већ ће вам се јасно ставити до знања да вам се та информација ускраћује из законом предвиђених разлога – рекао је Родольуб Шабић, поверијеник за информације од јавног значаја, 26. јуна у Бору, на тренингу за новинаре под називом “Право на слободан приступ информацијама и истраживачко новинарство” који је, иначе, организовала Мисија ОЕБС-а у Србији.

Драгана Соломон, шеф медијског одељења у ОЕБС-у, најпре је у уводној речи подсетила учеснике да је Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја донет у новембру 2004. године. Пракса је показала да га највише користе обични грађани, а не, како се очекивало, новинари, па је циљ овог скupa да подстакне и инспирише посленике јавне речи да га више користе. Реч је о једном од најважнијих закона за људе који се баве истраживањем корупције, приватизације, јавним предуземима. Новинар се најбоље може заштитити, пре свега, самим документом или чињеницама – сматра Соломон.

Говорећи о значају овог закона за истраживачко новинарство, госпо-

ничин користити. Због тога сам инсистирао и указивао на чињеницу да је коришћење интернета, као медија 21. века, код нас на забрињавајуће ниском нивоу. У том свету чији део желимо да будемо много новинара пише на основу анализа и података који се појављују на интернету. Осам или девет последњих добитника Пулицерове награде су људи који своје текстове креирају и пишу тако што упоређују различите, контроверзне или провокативне документе са интернетом. Оно што се ствара у раду органа власти не припада људима у власти – то је унапред плаћено новцем пореских обвезника, то припада грађанима ове земље. Ако неко не зна шта ће с тим, треба да да шансу некоме ко можда зна. Можда ће нека новинарска, истраживачка или предузетничка инвенција направити било шта од те ствари.

Потом је Александар Рокнић из дневног листа Данас, чија је специјалност правосуђе, говорио како то изгледа када новинар крене у истраживање и користи овај закон. Он је, иначе, направио неку врсту анализе институција са којима је сарађивао у последњих десетак година и, како каже, највише проблема је било са МУП-ом због велике централизације информација зато што све функционише по принципу “пошаљите захтев, послаћемо вам

упутство свим нижим тужиоцима да не смеју да комуницирају са медијима ни на који начин без обавештавања тужилаштва. Ја сам користио услуге поверијеника у једном случају када сам од Владине Агенције за управљање кадровима тражио информацију о броју државних службеника у Србији. Тај пут је трајао дуже од месец дана, нисам прошао лоше – у почетку уопште нису желели да комуницирају са мном, па сам уложио жалбу поверијенику која је одбијена из формалних разлога. Међутим, и то је било довољно да се оног момента када сам добио решење огласи агенција и каже ми све. Када је реч о истраживачком новинарству, претњи није било никада зато што се руководим једним енглеским принципом новинарства које гласи: “Иди далеко колико можеш практично да докажеш”, тако да једини начин заштите, осим јавности, јесте документ – поручио је Рокнић.

Мирољуб Јанковић, виши саветник за медијске слободе у Мисији ОЕБС-а, појаснио је остваривање и заштиту права на слободан приступ информацијама од јавног значаја. Секција слободе медија, осим што прати и контролише примену овог закона и промовише га на оваквим врстама тренинга, истражује и креће медијских права и слобода у Србији, као и сваку врсту напада на новинаре.

Преобрајај власти

– Пар екселанс тема нашег придруживања Европи биће преобрајај наше власти која са својим окружењем комуницира на један битно другачији начин. Недопустиво је да неки органи власти, чак и највишег ранга, немају своју интернет презентацију. Министарство за инфраструктуру, које контролише велики број важних и скупих пројекта, нема потребу да има комуникацију са јавношћу, што је просто невероватно. Или, други пример – од 30 окружних тужилаштава у Србији, ниједно нема свој веб-сајт, од 148 органа за прекраје, такође, ниједно, од 11 већа за прекраје, има само једно. Како неко очекује да ви објективно информишете јавност ако вам се не понуди оно што вам легитимно припада. Ко се бори користећи овај закон, који се показао као врло објективно средство у приступу информацијама. Индикативно је да то најмасовније чине обични грађани. Новинара у почетку уопште није ни било. Тек након првог догађаја који је добио публицитет, а реч је о потрази новинарске екипе ТВ Б92 за оном фамозном белешком о појном разговору шефа БИА-е, министра унутрашњих послова и Легије у ноћи његовог хашења, они су почели да се појављују са својим жалбама да су били заинтересовани за неке деликатне информације. У пракси поверијеника сада је регистровано много жалби из свих великих медија из Београда, али и унутрашњости. Ви имате моћ коју обични грађани немају. Сваки пут када инсистирате на конзумирању овог свог права, ви дјајете најјачи могући подстицај квалитетној примени овог закона. Свака прича о демократији или борби против корупције у ситуацији у којој се крију информације је празна фраза. Србија има два драматична проблема која озбиљно оптерећују њен транзициони процес – то су огромно, изразито неповерење у власт и њене представнике, а са друге стране корупцију. Зато се користите овим правом, и да бисте боље писали, а и да бисмо сви боље живели – поручио је Шабић.

одговор, па не пошаљу, то траје и на крају одустанете“. Управо због тога је увођење институције поверијеника за информације направило страховит прдор за новинарски рад.

– Постоји правило да што је моћ којом одређено министарство располаже већа, то је количина информација коју новинари добијају мања. Што се судова и тужилаштава тиче, ситуација је подељена – судови по закону имају обавезу да уведу портире и већина њих у Београду је то учинила, па је и комуникација веома квалитетна, док је у тужилаштвима потпуни мрак зато што је републички тужилац издао обавезујуће

– Лист Данас је сазнао посредством неких међународних организација да су се у мају ове године додогодила 23 инцидента везана за медије у Србији. Од тога, 16 су били конкретни напади, два физички, девет на имовину, а преостало су различите врсте претњи и притисака. Када видите каква је атмосфера и тешки услови у којима они раде, запитате се какав је ниво информисаности који грађани Србије добијају. Зато вас позивам да се користите правом из Закона, јер то даје резултате – закључио је Јанковић.

Ј. Станојевић

Министарство економије одобрило нове кредите

Близу 2,8 милијарде динара за почетнике

Овим средствима биће отворено 2.276 предузећа у Србији. – Око 80 одсто укупно одобрених кредити додељено релативно младој популацији испод 40 година. – Повећање броја предузетника и малих и средњих предузећа, запошљавање и раст животног стандарда – основни циљеви додељене тзв. старт-ап кредити

БОР. – Министарство економије и регионалног развоја одобрило је 2,8 милијарде динара кредита за почетнике којима ће бити отворено 2.276 предузећа – саопштио је **Дејан Јовановић**, државни секретар за регионални развој у овом министарству, 11. јула, на конференцији за новинаре у ВРС. Он је истакао да ће тим кредитима из овогодишњег конкурса за покретање посла бити омогућено отварање 7.039 нових радних места у Србији. Исплата средстава почне ускоро, а приоритет ће имати млађи добитници, при чему је приближно 80 одсто укупно одобрених кредити додељено релативно младој популацији испод 40 година. Јовановић је прецизирао да је 1.084 кредита одобрено

људима који имају од 26 до 40 година, 717 млађима од 25, 319 припадницима популације од 41 до 50, док је 156 кредити отишло у руке старијима од 50 година, из напомену да ће средства бити исплаћивана почев од млађих ка старијим корисницима.

Говорећи о регионалном распореду добитника, Јовановић је навео да их је у Београду било 473, у Шумадији 155, у Рашком и Нишавском округу по 141, у Јужнобанатском 106, а на зачељу по броју пројекта су Пиротски, Топлички, Севернобанатски и Севернобачки округ. Кредити су додељени и заинтересованима на Косову и Метохији, и то за 19 пројекта вредних 17 милиона динара. Када је реч о делатностима, доминантна је

Највеће интересовање владе за прехрамбену индустрију

прехрамбена индустрија са 390 пројеката, следе комуналне, друштвене и личне услуге са 364, прерада дрвета са 236, затим саобраћај, складиштење, грађевина, текстилна индустрија и туризам. Према његовим речима, кредити нису одобрени за примарну пољопривредну производњу, инфраструктурне пројекте, трговину, куповину такси возила и игре на срећу.

Он је указао на то да су основни циљеви додељене тзв. старт-ап кредити, за које се пријавило 3.119 заинтересованих, повећање броја предузетника и малих и средњих предузећа у Србији, запошљавање и раст животног стандарда. План Министарства економије и регионалног развоја је да се сваке наредне године по повољним условима одобрава приближно 3.000 кредити којима ће бити отворена нова мала и средња предузећа. Државни секретар подсветио је на то да је конкурс за доделу кредити за започињање бизниса први пут расписан 2007. године, када је додељено 1.507

кредита којима је запослено више од 6.000 људи. Кредити до 15.000 евра одобравани су без хипотеке, са уго-

У Бору 45 кредити

У Борском округу додељено је укупно 63 кредита (број радника 64, а број нових 168), док одобрена средства износе 71,5 милиона динара. У борској општини кредите је добило 45 почетника (40, односно 129 нових радника), а сума достиже близу 53 милиона динара. Ситуација у Мајданпеку је следећа – 12 одобрених пројекта (15, односно 25 нових радника), док одобрена средства вреде 13,3 милиона динара.

Полазници семинара о сеоском туризму у Брестовачкој Бањи

РТБ. - У три циклуса током прошлог месеца (31. маја и 1. јуна, 14. и 15. као и 28. и 29. јуна) одржан је семинар о унапређењу сеоског туризма у општини Бор. У теоријском делу обрађено је 16 тема, а у практичном су организована три обиласка тзв. добрих примера – Горњана, села општине Књажевац и Мајданпек (Црнајка, Рудна Глава) и Доњег Милановца. Семинаром су била обухваћена 29 полазника, односно 22 породична домаћинства, из Кривеља, Горњана, шарбановца, Луке, Бучја, Бањског Поља и Борског језера. Међу њима највише је бивших радника РТБ-а или деце басенских радника.

– Борска општина, која је веома дugo суочена са тешком економском и социјалном кризом, у локалној стратегији развоја додељила је посебно место развоју сеоског туризма и смештају у домаћој радиности. Опредељење за сеоски (рурални, еколошки) туризам, као средства за унапређење запошљивости у одређеном региону, наметнуло се јер он омогућава значајно укључивање женског дела популације код које је проблем незапослености посебно

изражен и повећање стопе запослености и са релативно скромним нивоом инвестиција. Ови пројекти развоја не унапређују само појединачна домаћинства у којима се непосредно реализују, већ снажно развијају и села у којима се та домаћинства налазе. Велики део неразвијених области источне и југоисточне Србије су истовремено и регије са веома очуваним природним богатствима. Сеоски туризам је, такође, једина развојна стратегија која, паралелно са економским развојем, може обезбедити и заштиту и обнављање природних богатстава и биодиверзитета, очување и оживљавање старих заната и социо-културних аутентичности – каже **Драган Ранђеловић**, координатор Центра за транзицију запослених у РТБ-у.

Координатор семинара било је Друштво за образовање одраслих из Београда, организатор Друштво младих истраживача из Бора, а суорганизатори Транзициони центар РТБ-а, Туристичка организација, Ресурс центар и Канцеларија за рурални развој из Бора и Туристичка организација Књажевац.

Ј. Станојевић

ворним јемством, а они до 30.000 евра са хипотеком, на пет година и са каматном стопом од један одсто годишње.

Ј. Станојевић

Евидентирање пријава за бесплатне акције

Рок истиче 31. јула

БОР. – Из Националне службе за запошљавање Филијала Бор подсећају да рок за евидентирање пријава за бесплатне акције истиче 31. јула ове године и нема законског основа за његово продужавање, као и да ће истицањем коначног рока дефинисаног у јавном позиву апликације за унос бити ван функције и недоступне корисницима.

Запослени и бивши радници ЕПС-а и Аеродрома „Никола Тесла“ документацију за упис бесплатних акција предају у НСЗ сваког радног дана од 14 до 19 сати. Од документације им је потребно: лична карта на увид, фотокопија личне карте, уверење о држављанству (оригинал не старији од 6 месеци), фотокопија радне књижице (оверена у предузећу – за запослене и бивше запослене, односно у Фонду ПИО – за пензионере), потврда о радном стажу оствареном у

предузећу које је субјект приватизације (запослени ову потврду добијају у предузећу, а пензионери у Фонду ПИО).

Пошто прибављање потребне документације може да потраје, упозоравају у НСЗ, лица која остварују право на бесплатне акције предузећа у којима раде или су радила, требало би благовремено да је прикупе. Лица која због здравствених разлога нису у могућности да дођу до места на којима се врши упис акција могу да се пријаве на број 0800-100-400, и то у најскоријем року, како би уписне комисије могле на време да их посете. Излазак комисије је бесплатан.

Уписна места у Борском округу су: НСЗ Филијала Бор, Ул. 7. јули 29, тел. 030/45-31-10 и НСЗ Филијала Бор – Испостава Кладово, Ул. Дунавска 16А, тел. 019/801-117.

Ј. С.

Одржана конститутивна седница Скупштине општине Бор

Ранкић поново председник

БОР. – На конститутивној седници Скупштине општине Бор, којој је председавао најстарији одборник **Милан Миљевић**, 12. јуна, за председника Општине Бор већином гласова поново је изабран **Бранислав Ранкић** (СРС), а за његовог заменика **Драган Жикић** (СПС) који је и до сада био на овој функцији. Нови председник СО Бор је др **Злата Марковић**, њен заменик Ратко Апостоловић, а секретар **Слободан Баџа**. У Општинско веће изабрани су чланови: **Дејан Вељковић**, **Миливоје Јаношевић**, **Слободан Кнежевић**, **Милан Миљевић** и **Љубиша Џокић**. На овој седници су верификовани мандати одборника и то – ДС (11), СРС (13), СПС – ПУПС (3), Коалиција за Бор “Бошко Ничић“ (3), Уједињени Власи Србије “Др Предраг Балашевић“ (3) и Коалиција

ДСС – Демократски покрет Бор – Влашка странка (2).

На седници СО Бор од 26. јуна разрешени су дужности сви досадашњи директори јавних предузећа, а на њихова места постављени нови из редова владајуће коалиције СРС, СПС, ДСС и Коалиције за Бор “Бошко Ничић“. Нови вршиоци дужности директора у јавним предузећима су: **Душан Јањић** (Топлана), **Иван Стаменковић** (ЈКП “3. октобар“), **Ненад Ђуричић** (ШРИФ), **Ивица Стојковић** (Дирекција за изградњу Бора), **Обренко Петровић** (Јавно стамбено) и **Драган Величковић** (Водовод). У јавним и већини друштвених предузећа замењени су и председници управних и надзорних, као и школских одбора.

J. C.

**ЈЕЗЕРО И БАЊА
ВАС ОЧЕКУЈУ**

Укрштене речи

1	2	3	4	5		6	■	7	8	9	10	11	12	13
14					■	15	16							
17				■	18			■	19					
20			■	21				■	22			■	23	
■	■	24	25				■	26				■	27	■ ■
28	29	■	30			■	31			■	32	33	34	
35		36			■	37			■	38				
39				40				■	41					
42						■	43							

ВОДОРАВНО: 1. Место код Бора, 7. Правосудна служба, 14. Карташка игра, 15. Списак биоскопских представа, 17. Корално острво, 18. Забава, разонода, 19. Огањ, пламен, 20. Оболење слузокоже код мале деце, млечац, 21. Град у Француској, 22. Марљивост, 23. Анкетни одбор (скр.), 24. Источњачка софа, отоман, 26. Улазница, 28. Гимнастички савез (скр.), 30. Америчка цез певачица, Сара, 31. Експлозивно тело, 32. Плин, 35. Земљорадник, 37. Позорница, 38. Религија, 39. Вршиоци асације, 41. Наша новчана јединица, 42. Река која протиче кроз Сарајево, 43. Матица за завртанј.

Крста Иванов

УСПРАВНО: 1. Избављење, 2. Друштвена игра, 3. Сазвучје тонова, 4. швајцарски јунак, Виљем, 5. Симбол иридијума, 6. Племенити гас, 7. Бања у Белгији, 8. Ауто-ознака

Mnijačka, harptka, tap, dina, Bepa, acahatorp, jihap, jihap, kapra, batpa, cop, Tap, mina, rac, jihap, cyjctro, norep, peneptrap, tina, PEMEHE-BOLJOPABHO: Crta,

ЦЕНОВНИК СЕРВИСНИХ САДРЖАЈА У “КОЛЕКТИВУ”

Рекламе и огласи

1/16 стране	1.000 дин.
1/8 стране	2.000 дин.
1/4 стране	3.000 дин.
1/2 стране	5.000 дин.
1/1 страна	10.000 дин.

1.000 дин.
2.000 дин.
3.000 дин.
5.000 дин.
10.000 дин.

Мали огласи и читуље	
До 15 речи	300 дин.
Уоквирен текст до 15 речи	400 дин.
Читуља са фотографијом	500 дин.

300 дин.
400 дин.
500 дин.

На ове цене додаје се ПДВ од 18%

Мали огласи

Продајем локацију за гаражу (извучен темељ) у Ул. Јована Дучића у Бору, као и нова дрвена гаражна врата. Тел. 030/425-598, после 15 сати.

*

Издајем намештену двокреветну собу са централним грејањем за студенте у Нишу (Булевар Немањића). Телефони: 030/491-424 и 018/521-197.

Купујем зидану гаражу у Бору (локација II или III километар). Тел. 030/425-598, после 15 сати.

НОВОСТИ

ПРИПРЕМА: ЉУБИША АЛЕКСИЋ

„Зелена револуција“

Британска влада је јавности представила амбициозан план улагања 100 милијарди фунти (200 милијарди долара) – током наредних 12 година – у повећање производње обновљиве енергије, што је премијер те земље **Гордон Браун** називао „зеленом револуцијом“. Браун је

најавио – пише „Политика“ – да ће захваљујући плану који предвиђа постапање 7.000 еолских (на ветар) турбина, од чега 3.000 на мору, бити остварено 160.000 нових радних места, пренела је агенција ДПА.

Он тврди да ће планиране мере довести Велику Британију на чело светске еолске индустрије и да ће „Северно море постати за енергију ветра оно што је Арапски залив за нафтну индустрију“. Циљ плана је да до 2020. удео обновљиве енергије у укупној производњи енергије достигне ниво од 15 одсто годишње потрошње, што је у складу са циљевима Европске уније. „Северно море није више обilan извор снабдевања нафтом и гасом, али ће ускоро почети да се трансформише у светски центар морске еолске индустрије. Доћи ће до неизбежних промена пејзажа, али ће се влада побринути да турбине буду постављене на праве локације“, објаснио је Браун.

Уочи нафтне кризе која прети да буде већа од оне из седамдесетих година прошлог века, потребно је почети са применом дугорочне стратегије за смањење зависности од нафте, као и краткорочних мера за снижење тог енергента, рекао је британски премијер.

Из старог албума

Топионица на отвореном

О пословању Борског рудника у 1907, првој години нормалног рада рудника у Бору, детаљно извештава Д. Антула у „Годишњаку“ Рударског одељења: „За прераду ових руда подигнуте су две америчке пећи са воденим омотачем и пет конвертора. У

свакој пећи дневно може да се преради 100 тона руде. Руде се претходно прже на ваздуху, у гомилама од по 150 до 200 тона. Таквих гомила (растовара) има око 50. Процес пржења иде повољно, али се радници жале због загушљивог сумпорног дима, од којег много страда околнна вегетација. Стога су предузете студије да се изабере други метод пржења руде“.

Нова топионица почела је да ради пуном паром од августа 1907. године. Тек тада је у потпуности усаглашена производња руде са капацитетом топионице и намештено је довољно конвертора за прераду мате из ватерјакетних перчи. Али, већ следеће године увидело се да је топионица преслаба у односу на пространо рудиште са богатим рудама и због тога ју је требало што пре проширити. Најпре су „инсталисана два нова лежишта за конверторе, те је тако допуњено одељење за бесемеризацију бакра“. Стога је морао да се појача топионички компресор новим парним цилиндrom. Постављен је још један парни казан и припремљена пећ за 160 тона руде.

Да ли је до избијања Првог светског рата било још које проширење топионице није познато. Уочи рата у Бору су топиле руду четири ватерјакетне пећи, две са капацитетом од по 110 тона, а две од по 210 тона руде.

На снимку из старог албума – топионица на отвореном простору 1914. године.

J. C.

Почела 24. Уметничка колонија „Бакар“

Идеје изливене у бронзи

БОР. – Овогодишња Уметничка колонија „Бакар“, 24. по реду, почела је рад средином прошле седмице. У Ливници бакра и бакарних легура шесторо аутора – **Владимир Комад**, **Гордана Калајловић** и **Марко Вукша**, сви академски вајари из Београда, **Драгиша Обрадовић** из Врњачке

Бање, Јубиша Миленковић, самоуки вајар из Бора, и професор уметничке фотографије **Ђорђе Одановић** претачу своје визије и идеје у бронзане скулптуре.

Како сазнајемо од **Данијеле Матовић**, кустоса Музеја рударства и металургије у Бору, изложба радова насталих током овогодишње Колоније биће отворена идућег месеца, а поводом 6. августа – Дана рудара Србије и Дана РТБ-а, биће организована и изложба скулптура **Весне Милојковић**, учеснице прошлогодишње Колоније.

Организатор ове традиционалне културне манифестације је борски Музеј рударства и металургије, спонзори Скупштина општине и Рударско-такционичарски базен Бор, а покровитељ Министарство културе Републике Србије.

J. C.

Борски таленти у горњанској Еко-етно школи

Даровити међу даровима природе

ГОРЊАНЕ. - Терени ће бити изазовни за реализацију ваших тема и нових садржаја каквих немате у редовним школама. Очекујем да међу вама буде пуно оних који ће заволети истраживачки рад, било кроз Друштво младих истраживача или Центар за таленте и да ћете ширити то и на друге припаднике ваше генерације. Тако бисмо омасовили овакву врсту рада јер је данас, пред изазовима лаке забаве, тешко приволети младе на овакву врсту ангажовања.

Овим речима је **Слободан Кнежевић**, члан Општинског већа, поздравио првог јула у Горњану тридесетак полазника Еко-етно школе из Бора, Књажевца и Врања, на почетку њиховог седмодневног дружења. Уз подршку Министарства спорта и омладине, оно се одвијало, како рече **Драган Ранђеловић**, председник ДМИ на иделаном месту за младе који желе да мало дубље уђу у тајне лековитих биљака, инсеката, биодиверзитета, обичаја и сеоског туризма.

- Еко-етно школа овде ради више од две деценије и настојајемо да ваш летњи одмор буде улазак у нова теренска знања која ћете у школи теоретски поткрепити. Такође, вашим интересовањем допунићемо сазнања о овом појасу и подржати давни идеју да се Стол, Мали и Велики Крш, Дели Јован, заштите као парк природе. Тиме бисмо помогли и развој сеоског туризма, органске пољопривреде и допринели да се ово село не угаси. Настојајемо и да школа полако прерасте и у истраживачку станицу, без амбиције да то буде Петница, али нешто слично, и да додатне овде буду деца из многих места Србије.

Добродошли су младим талентима на ову лепу висораван овенчану планинама пожелео је и председник Савета МЗ Горњане **Небојша Адамовић**, док им је новинар **Брана Филиповић** прочитао своју песму под насловом „Живети треба, дан ће нам утећи“, посвећену, како рече, Горњану за лепоту.

J. Алексић